Suuri valiokunta

Perjantai 13.5.2016 klo 13.30—15.39

Läsnä
puheenjohtaja Anne-Mari Virolainen kok
varapuheenjohtaja Anne Louhelainen ps (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (13 osittain)
2. varapuheenjohtaja Tytti Tuppurainen sd
jäsen Sirkka-Liisa Anttila kesk
jäsen Paavo Arhinmäki vas
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Simon Elo ps
jäsen Sari Essayah kd
jäsen Jukka Gustafsson sd (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3, 12 osittain)
jäsen Timo Harakka sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (12 osittain)
jäsen Anne Kalmari kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (12 osittain)
jäsen Emma Kari vihr (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (13 osittain)
jäsen Johanna Karimäki vihr (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9) (10 osittain)
jäsen Elsi Katainen kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (13 osittain)
jäsen Jari Leppä kesk (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (2, 13 osittain)
jäsen Sanna Marin sd
jäsen Mika Niikko ps (11) (10, 12 osittain)
jäsen Jaana Pelkonen kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) (15 osittain)
jäsen Ville Tavio ps (11, 12, 13, 14) (10, 15 osittain)
jäsen Sampo Terho ps (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (13 osittain)
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9) (10 osittain)
varajäsen Olavi Ala-Nissilä kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (12 osittain)
varajäsen Pekka Haavisto vihr (4, 5, 6, 7, 8, 9) (3, 10 osittain)
varajäsen Ari Jalonen ps (11, 12) (10, 13 osittain)
varajäsen Jukka Kopra kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (3, 13 osittain)
varajäsen Riitta Myller sd
varajäsen Ilmari Nurminen sd (11, 12) (10, 13 osittain)
varajäsen Arto Pirttilahti kesk (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (3, 13 osittain)
varajäsen Sari Raassina kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12) (13 osittain)
varajäsen Kaj Turunen ps (8, 9) (7, 10 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Peter Saramo
valiokuntaneuvos Anna Sorto

Pöytäkirja SuVP 23/2016 vp

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 20 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017—2020
Valtioneuvoston selonteko VNS 3/2016 vp
Valiokunnan lausunto SuVL 1/2016 vp

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Valtioneuvoston selvitys: EU-2020 strategia, kansallinen uudistusohjelma, kevät 2016
Valtioneuvoston E-selvitys E 28/2016 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 15/2016 vp

Todettiin, että valiokunta on käsitellyt asian VNS 3/2016 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017—2020 käsittelyn yhteydessä.

5. Valtioneuvoston selvitys komission suosituksesta neuvostolle komission valtuuttamisesta aloittamaan neuvottelut transatlanttisesta kauppa- ja investointisopimuksesta EU:n ja Yhdysvaltojen välillä
Valtioneuvoston E-selvitys E 43/2013 vp
Valiokunnan lausunto VaVL 3/2014 vp
E-jatkokirjelmä EJ 19/2015 vp
Valiokunnan lausunto MmVL 14/2013 vp
Valiokunnan lausunto SuVL 1/2014 vp
Valiokunnan lausunto UaVL 1/2014 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 9/2014 vp
E-jatkokirjelmä EJ 8/2015 vp
Valiokunnan lausunto MmVL 8/2014 vp
E-jatkokirjelmä EJ 7/2016 vp
E-jatkokirjelmä EJ 25/2015 vp
E-jatkokirjelmä EJ 7/2015 vp
Valiokunnan lausunto LaVL 6/2016 vp
Valiokunnan lausunto TyVL 1/2014 vp

Valiokunnan lausunto TaVL 14/2015 vp

Merkittiin saapuneeksi liikenne- ja viestintävaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä. EJ 7/ 2016 vp

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Kimmo Tiilikainen

avustajanaan:
maatalousneuvos Kari Valonen, maa- ja metsätalousministeriö

Keskeytettiin asian käsittely ja jatkettiin sitä ministeri Tiilikaisen läsnä ollessa päiväjärjestyksen 15 §:ssä.

6. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto arvonlisäveroa koskevasta toimintasuunnitelmasta - kohti EU:n yhtenäistä arvonlisäveroaluetta - aika tehdä päätöksiä

Valtioneuvoston E-selvitys E 39/2016 vp
Liiteasiakirja Komission tiedonanto arvonlisäveroa koskevasta toimintasuunnitelmasta - kohti EU:n yhtenäistä arvonlisäveroaluetta - aika tehdä päätöksiä perusmuistio (asiakirja A 6)

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten valtiovarainvaliokuntaan.

7. Valtioneuvoston selvitys: Viisumipolitiikka; viisumivapauden keskeyttämismekanismi

Valtioneuvoston E-selvitys E 40/2016 vp
Liiteasiakirja Viisumipolitiikka; viisumivapauden keskeyttämismekanismi perusmuistio (vaiteliaisuusmääräys) (asiakirja A 7)

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta muistion sisällöstä.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten hallintovaliokuntaan.

Keskeytettiin asian käsittely ja jatkettiin sitä ministeri Orpon läsnä ollessa päiväjärjestyksen 12 §:ssä.

Merkitään saapuneeksi hallintovaliokunnan kannanotto: Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan. Tässä yhteydessä valiokunta ei sen sijaan ota, eikä sillä ole edellytyksiä saamansa selvitys huomioon ottaen ottaa kantaa itse viisumineuvottelujen etenemiseen, eikä viisumivapauksien myöntämisen edellytyksiin yksittäisten valtioiden osalta.

8. Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2016

Valtioneuvoston E-selvitys E 18/2016 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 12/2016 vp
Valiokunnan lausunto PuVL 2/2016 vp
Valiokunnan lausunto UaVL 1/2016 vp
Valiokunnan lausunto MmVL 3/2016 vp
Valiokunnan lausunto TuVL 2/2016 vp
Valiokunnan lausunto HaVL 14/2016 vp
Valiokunnan lausunto TyVL 2/2016 vp
Valiokunnan lausunto LaVL 5/2016 vp

Hallintovaliokunnan lausunto HaVL 14/2016 vp on saapunut valiokuntaan.

Päätettiin lähettää erikoisvaliokunnan lausunto tiedoksi valtioneuvostolle.

9. Valtioneuvoston selvitys: EU: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Toimintasuunnitelma terrorismin rahoituksen torjunnan vahvistamiseksi

Valtioneuvoston E-selvitys E 20/2016 vp
Valiokunnan lausunto HaVL 15/2016 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 13/2016 vp

Hallintovaliokunnan lausunto HaVL 15/2016 vp on saapunut valiokuntaan.

Päätettiin lähettää erikoisvaliokunnan lausunto tiedoksi valtioneuvostolle.

10. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta
Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto - Verojen kiertämistä koskeva paketti: Seuraavat toimet tehokkaan verotuksen ja paremman verotuksen avoimuuden toteuttamiseksi

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 7/2016 vp
Valtioneuvoston E-selvitys E 11/2016 vp
U-jatkokirjelmä UJ 9/2016 vp
Valiokunnan lausunto VaVL 2/2016 vp
Liiteasiakirja U-jatkokirje perusmuistio final UJ 9/2016 vp perusmuistio
Liiteasiakirja E-kirje veronkiertopaketti E 11/2016 vp perusmuistio

Yhteiskäsittely:

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- finanssineuvos Antero Toivainen, valtiovarainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Marianne Malmgrén, valtiovarainministeriö
- osastopäällikkö, ylijohtaja Terhi Järvikare, valtiovarainministeriö

Kuultiin asiantuntijoita. Puheenvuoron käyttivät ed. Ala-Nissilä, Harakka, Kalmari ja Arhinmäki. Asiantuntijat vastasivat puheenvuoroihin.

11. Euroopan unionin neuvoston kokous 21.4.2016 (Oikeus-ja sisäasiainneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 29/2016 vp
EUN-raportti OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 21.4.2016, SISÄASIAT Sisäministeriön raportti 26.4.2016 (asiakirja A 11)

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Petteri Orpo

avustajanaan:
erityisasiantuntija Riikka Rytkönen, sisäministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

12. Euroopan unionin neuvoston kokous 20.5.2016 (Oikeus-ja sisäasiainneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 35/2016 vp
Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 35/2016 vp Sisäministeriön muistio 10.5.2016 (asiakirja A 12)
Liiteasiakirja EU; OSA-neuvosto 20.5.2016; EU:n viisumipolitiikka (näkemysten vaihto) Ulkoasiainministeriön muistio 6.5.2016 (vaiteliaisuusmääräys) (asiakirja B 12)
Liiteasiakirja Perusmuistio, EU/OSA; Muuttoliike - EU:n ja Turkin julkilausuman täytäntöönpano Sisäministeriön muistio 10.5.2016 (asiakirja C 12)

Valmistelu

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Petteri Orpo

avustajanaan:
erityisasiantuntija Riikka Rytkönen, sisäministeriö

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta perusmuistion UM2016/00516 osalta.

Ministeri Orpo esitteli kokouksen asialistan. Seuraavista asialistan kohdista käytiin keskustelua.

- Euroopan rajavartiosto: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan raja- ja rannikkovartiostosta ja asetuksen (EY) N:o 2007/2004, asetuksen (EY) N:o 863/2007 ja neuvoston päätöksen 2005/267/EY kumoamisesta (U 2/2016 vp)

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston Oikeus- ja sisäasiainneuvosto 20.5.2016 asialistalla.

–Muuttoliike:

- 18. maaliskuuta 2016 annetun EU:n ja Turkin julkilausuman täytäntöönpano

- Muu viimeaikainen kehitys

Merkittiin perusmuistio SM2016/00226 (EU:n ja Turkin julkilausuman täytäntöönpano ja muu viimeaikainen kehitys) perustuslain 97 §:n mukaiseksi E-kirjeeksi E 41/2016 vp.

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten hallintovaliokuntaan.

Valiokunta lähetti asian tiedoksi perustuslakivaliokuntaan.

Puheenvuoron käyttivät ed. Tuppurainen, Biaudet, Elo, Arhinmäki, Niikko, Kari, Myller ja Essayah. Ministeri Orpo vastasi puheenvuoroihin.

–Viisumipolitiikka: viisumivapauden keskeyttämismekanismi (E 40/2016 vp)

Jatkettiin asian päiväjärjestyksen 7 §:ssä keskeytettyä käsittelyä.

Keskustelun aikana puheenjohtaja Virolainen teki seuraavan pohjaesityksen eduskunnan kannaksi: Valiokunta yhtyy erikoisvaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Ed. Essayah teki seuraavan lisäysehdotuksen puheenjohtajan pohjaesitykseen eduskunnan kannaksi: Suomen tulee esittää, että Turkin osalta viisumivapausprosessi ei ole edennyt uskottavalla tavalla ja se on tosiasiallisesti kaukana sovittujen 72 ehdon täyttämisestä, joten viisumivapautta ei voida myöntää. Lisäksi sovituista ehdoista viisi on sellaisia, joiden täyttäminen teknisesti ja proseduraalisesti ei ole edes mahdollista aikarajaan eli kesäkuun loppuun mennessä. Turkki on hakijamaa EU:n jäseneksi, jolloin sen viisumivapausprosessi on nähtävä myös osana edistymistä kohti EU:n yhteisiä arvoja demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta eikä vain pelkästään osana EU:n ja Turkin välistä pakolaissopimusta. Muilta osin voidaan edetä valtioneuvoston kannan mukaan.

Esitys raukesi kannattamattomana.

Ed. Tuppurainen teki ed. Marinin kannattamana seuraavan lisäysesityksen puheenjohtajan pohjaesitykseen eduskunnan kannaksi: "Suuri valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja korostaa Turkin ihmisoikeustilanteen parantumisen tärkeyttä. Mahdollisen viisumivapauden myöntämisen on yksiselitteisesti perustuttava yhteisesti sovittujen ehtojen täyttymiselle."

Ed. Tuppuraisen esitys hylättiin äänin 13—8, -tyhjää.

Ed. Kari teki ed. Biaudetin kannattaman seuraavan lisäysesityksen puheenjohtajan pohjajesitykseen eduskunnan kannaksi: "Viisumivapautta Turkin kanssa ei ole mahdollista hyväksyä ennen kuin Turkki täyttää kaikki 72 sille asetettua ehtoa. Euroopan parlamentti on ilmaissut vahvasti, ettei se hyväksy vapautta ennen ehtojen täyttymistä. Tämän tulee olla myös Suomen kanta. Ei riitä, että Turkki jatkaa työtä askelmerkkien täyttämiseksi vaan sen on kokonaisuudessaan saavutettava ne kaikki, jotta viisumivapaus voidaan ottaa käyttöön. Ehtojen tosiasiallista toteutumista on seurattava ja viisumivapauden ehtona tulee olla, että ehdoista pidetään kiinni myös sen jälkeen, kun viisumivapaus on otettu käyttöön.

EU:n viisumivapauskäytännöt on EU:n hakijamaiden kohdalla sidottu yleisiin demokraattisin arvoihin ja velvoitteisin täyttää ilmaisunvapautta, vähemmistöjen suojelua, oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja oikeusvaltioperiaatetta koskevat poliittiset kriteerit. Turkin demokratia-, oikeusvaltio- ja ihmisoikeuskehitys on ollut huolestuttavaa. Näitä kriteerejä ei voi ohittaa viisumivapautta käsiteltäessä.

Viisumivapaus Turkin kanssa liittyy EU:n ja Turkin väliseen pakolaissopimukseen, jossa on paljon oikeudellisia ja humanitaarisia ongelmia. Turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten oikeuksien toteutumisen tulee olla ensisijainen tavoite.

Valiokunta katsoo, että Suomen tulee toimia EU:ssa sen eteen, että Turkilta vaaditaan kaikkien 72 ehdon täyttämistä ennen kuin viisumivapaus voidaan ottaa käyttöön. EU:n on valvottava, että Turkki kohtelee turvapaikanhakijoita kansainvälisiä velvoitteita noudattaen ja varmistaa heidän ihmisoikeuksiensa toteutumisen ja puututtava, jos tulee ilmi, ettei näin ole. Muilta osin valiokunnalla ei ole huomautettavaa hallituksen kantaan."

Ed. Karin esitys hylättiin äänin 13—8, -tyhjää.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 33/2016 vp: Valiokunta yhtyy erikoisvaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Valiokunta päätti lähettää hallintovaliokuntaan tiedoksi eduskunnan kannan: Valiokunta yhtyy erikoisvaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan (SuVEK 33/2016 vp).

–Schengen-alueen toiminta: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppaneuvostolle ja neuvostolle: Etenemissuunnitelma Schengen-järjestelmän normaalin toiminnan palauttamiseksi (E 30/2016 vp)

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston Oikeus- ja sisäasiainneuvosto 20.5.2016 asialistalla.

Todettiin, että asian käsittely on eduskunnassa kesken.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

13. Euroopan unionin neuvoston kokous 14.3.2016 (Maatalous- ja kalastusneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 16/2016 vp
EUN-raportti Maatalous- ja kalastuneuvosto 14.3.2016 Maa- ja metsätalousministeriön raportti 21.3.2016 (asiakirja A 13)

Raportointi

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Kimmo Tiilikainen

avustajanaan:
maatalousneuvos Kari Valonen, maa- ja metsätalousministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

14. Euroopan unionin neuvoston kokous 11.4.2016 (Maatalous- ja kalastusneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 21/2016 vp
EUN-raportti Maatalous- ja kalastuneuvosto 11.4.2016 Maa- ja metsätalousministeriön raportti 14.4.2016 (asiakirja A 14)

Raportointi

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Kimmo Tiilikainen

avustajanaan:
maatalousneuvos Kari Valonen, maa- ja metsätalousministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

15. Euroopan unionin neuvoston kokous 17.5.2016 (Maatalous- ja kalastusneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 34/2016 vp Maa- ja metsätalousministeriön muistio 9.5.2016 (asiakirja A 15)

Valmistelu

Valiokunnassa oli kuultavana:
- ministeri Kimmo Tiilikainen

avustajanaan:
maatalousneuvos Kari Valonen, maa- ja metsätalousministeriö

Ministeri Tiilikainen esitteli kokouksen asiat. Seuraavista asialistan kohdista käytiin keskustelua.

5. Maatalous ja ilmasto

Puheenvuoron käyttivät puheenjohtaja Virolainen ja ed. Myller. Ministeri Tiilikainen vastasi puheenvuoroihin.

7. Yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistaminen (E 163/2014 vp)

Puheenvuoron käytti ed. Ala-Nissilä. Ministeri Tiilikainen vastasi puheenvuoroihin.

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston Maatalous- ja kalastusneuvosto 17.5.2016 asialistalla.

Merkittiin käsitellyksi.

d) TTIP-sopimuksen kolmastoista neuvottelukierros (E 43/2013 vp)

Jatkettiin asian päiväjärjestyksen 5 §:ssä keskeytettyä käsittelyä.

Puheenvuoron käyttivät ed. Anttila ja Elo. Ministeri Tiilikainen vastasi puheenvuoroihin.

Todetaan, että asian käsittely on eduskunnassa kesken.

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston Maatalous- ja kalastusneuvosto 17.5.2016 asialistalla.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

16. Muut asiat

-SuV:n tapaaminen EP:n ITRE-valiokunnan (teollisuus, tutkimus ja energia) kanssa ti 17.5.2016 klo 13.00 - 14.00, Kuparisali, Kuparitalo

-SuV:n ja TuV:n yhteiskuuleminen EU:n ja Suomen muuttoliikestrategiasta pe 3.6.2016 klo 9.00 - 11.30, Pikkuparlamentti, F-auditorio

-COSAC-kokous Haagissa su 12. - ti 14.6.2016

17. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 18.5.2016 klo 13.00.

18. Valtioneuvoston selvitys: EU; tekijänoikeus: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle; Tavoitteena nykyaikainen, eurooppalaisempi tekijänoikeusjärjestelmä

Valtioneuvoston E-selvitys E 1/2016 vp
Valiokunnan lausunto SiVL 4/2016 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 6/2016 vp

Merkittiin saapuneeksi liikenne- ja viestintävaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

19. Valtioneuvoston selvitys: Edistymisraportti komission tiedonannosta Internet-politiikasta ja Internetin hallinnosta; Euroopan rooli Internetin hallinnon tulevaisuuden muokkaamisessa

Valtioneuvoston E-selvitys E 16/2016 vp

Merkittiin saapuneeksi liikenne- ja viestintävaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Anna Sorto